

BOEKBESPREKING

De Kemphaan in Nederland

door J. Brinkkemper

Als nr. 137 van de serie Wetenschappelijke Mededelingen van de K.N.N.V. verscheen 'De Kemphaan in Nederland' door J. Brinkkemper. Prijs f 7,- (voor niet-leden van de K.N.N.V. f 8,-), verzendkosten inbegrepen. Te verkrijgen door overmaking van bovenvermeld bedrag op postgirorekening 130.28 t.n.v. Bureau van de K.N.N.V. te Hoogwoud (N.H.) onder vermelding van wat verlangd wordt.

Verscheidene publicaties over vogels in een bepaald gebied van ons land zijn in de loop der jaren in de reeks van Wetenschappelijke mededelingen verschenen. Tot genoegen van menig vogelaar kunnen we gerust stellen en zij zullen dan ook ongetwijfeld blij zijn met het verschijnen van een uitgave van een specifieke weide-vogel die ons aller aandacht verdient. Vóór het te laat is, zou ik haast zeggen, want zijn achteruitgang is onrustbarend als we lezen in het hoofdstuk 'De ontwikkeling van de populatie in Nederland dat deze in 1954 nog 6000 broedende hennen bevatte en in 1977 op de helft van dit aantal staat opgegeven. In 1965 gold voor Noord-Holland boven het Noordzeekanaal nog een aantal broedgevallen van 885, in 1977 - dus 12 jaar later - was dat al teruggelopen tot 373.

De auteur begint na een korte inleiding met een overzicht van de verspreiding en oecologie van de kemphaan waarbij op een kaartje van alle werelddelen m.u.v. Amerika zijn broedgebieden en overwinteringsplaatsen staan aangegeven.

Als oorzaak van de achteruitgang in Nederland somt hij zaken op als invloeden van veranderende landbouwmethoden, stads- en wegunuitbreiding, hoogspanningsleidingen, verstoring, rekreatiedruk en jacht.

Het voedsel van de Kemphaan en het voedselaanbod in Nederland en de verandering van dit aanbod in ons land besprekend, wijst schrijver de achteruitgang ook aan het door bemaling steeds meer verdwijnen van vochtige weilanden.

Als mogelijkheid tot bescherming wordt het afzien van landbouwintensiverende maatregelen genoemd, maar zulke beheersmaatregelen brengen natuurlijk kosten, als o.a. schadeloosstelling met zich mede. Aankopen van bepaalde gebieden kan mogelijk iets oplossen. Eenvoudig is het overigens niet.

Uitvoerig gaat de auteur in op de ethologie van de Kemphaan met na een algemene gedragsbeschrijving ook de activiteit op de arena van zowel haan als hen onder de loupe te nemen en de onderlinge vechtpartijen tussen hanen die een bezet honk betreden. Ook

verstrekt de schrijver veel gegevens over het voortplantingsgedrag van haan en hen.

De hele verhandeling wordt verder nog verduidelijkt door vele zeer geslaagde foto's, diagrammen en grafiekjes, die het verhaal zo leesbaar maken.

Resumerende kan gerust gesteld worden dat deze uitgave beantwoordt aan de behoefte om het fijne te weten van deze zo boeiende weidevogel. Laten we hopen dat hij die voor Nederland nog lang zal mogen blijven. Voor hen, die nog meer bijzonderheden willen weten, verwijst een literatuur-opgave aan het slot.

H. Th.

Phillips, Roger. Bomen van de Gematigde Streken; meer dan 500 soorten in unieke kleurenfoto's; vert. en bew. door Th. F. Burgers. Utrecht etc., Het Spectrum, 1979. 224 blz., afbn., lit. opg., reg. Oorspr. titel: *Trees in Britain, Europe and North America*. Prijs: f 39,-.

Uitgeverij Het Spectrum is een nieuwe weg ingeslagen met de uitgave van een serie nieuwe Spectrum Natuurgidsen. In 'Bomen van de gematigde streken' zijn een dikke vijfhonderd soorten en cultuurvarieteiten opgenomen die door middel van doorgaans goede typering worden beschreven en worden afgebeeld door foto's van bloemen en vruchten en een, zij het pieteputerige, silhouet-tekening. Daarnaast zijn van een beperkt aantal soorten foto's van de schors opgenomen.

Het aardige van dit boek is echter de originele wijze van determineren die wordt voorgesteld. Op de eerste bladzijden is een zogenaamde bladsleutel opgenomen waarin aan de hand van de naar vorm gegroepeerde bladeren een keus gemaakt kan worden. In deze bladsleutel wordt verwezen naar het paginnummer waarop de soort verder wordt beschreven én afgebeeld. Want de verdienste van dit boekwerkje ligt vooral in de illustraties. Jammer vind ik dat de beschrijvingen en illustraties alfabetisch gerangschikt zijn en niet systematisch. Het doet mij wat vreemd aan om een *Metasequoia* te zien tussen *Moerbeien* en *Mispels* of een *Vlier* (meestal als struik te zien) tussen *Katwilg* en *Parasolden*. Overigens een leuk en bruikbaar boek dat binnen de Bomenstudiegroep graag gebruikt wordt náást andere boeken en gidsen waarvan een aantal in de beknopte bibliografie is opgenomen.

Douwe Th. de Graaf